

U četvrtak, 21. aprila 2016. godine, u Neumu je održana nacionalna konferencija pod nazivom "Upravljanje smanjenjem neprihodovane vode u Bosni i Hercegovini (BiH)".

Konferenciju su zajednički organizirali Udruženje „Aquasan mreža u BiH“, Udruženje „Vodovodi RS“ i Udruženje poslodavaca komunalne privrede FBiH.

Konferenciji je prisustvovalo više od 80 učesnika, predstavnici javnih vodovodnih preduzeća (JVP) iz cijele Bosne i Hercegovine, predstavnici njihovih osnivača (jedinica lokalne samouprave (JLS), entitetskih i kantonalnih ministarstava vodoprivrede i zaštite okoliša, Fonda za zaštitu okoliša, kao i drugih relevantnih aktera iz Bosne i Hercegovine, uključujući predstavnike implementatora projekta i donatora.

Projekat "Smanjenje ne-prihodovane vode u Jugoistočnoj Europi" implementira se u Bosni i Hercegovini, Makedoniji i na Kosovu. Projekat se financira od strane Njemačkog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ) i Vlade Švicarske, ukupne vrijednosti 437.000 EUR. Projekat implementiraju Udruženje „Aquasan mreža u BiH“ i Njemačko društvo za međunarodnu saradnju (GIZ) kroz Otvoreni regionalni fond za modernizaciju općinskih usluga. Smanjenje ne-prihodovane vode obuhvata smanjenje fizičkih gubitaka (curenja) vode i administrativnih gubitaka (paušalni obračun, krađa vode i sl.) vode u vodovodnom sistemu.

U projektu učestvuje 9 vodovodnih preduzeća od kojih su iz svake države odabrana po 3 pilot preduzeća, JKP Vodovod i kanalizacija d.o.o. Velika Kladuša, Bosna i Hercegovina, KJP Vodovod Kochani, Makedonija i K.U.R. Prishtina Lipjan, Kosovo. U vodovodnim sistemima pilot JVP provedene su aktivnosti terenskog snimanja postojećeg stanja vodovodne mreže, detekcije gubitaka, dokumentiranja cjevovoda i unapređenja geografskog informacionog sistema (GIS-a), izrada vodnog bilansa, itd. Pored toga, za menadžere pilot JVP je omogućena obuka za upravljanje smanjenjem ne-prihodovane vode, a za timove teoretska i praktična obuka za detekciju curenja (kvarova) u vodovodnoj mreži. Pilot JVP je donirana opremu za mjerenje, detekciju i otklanjanje kvarova u vrijednosti od preko 100.000,00 EUR. Kroz implementaciju ovog projekta, regionalni eksperti za upravljanje smanjenjem ne-prihodovane vode su zajedno sa predstavnicima pilot JVP izradili Studiju početnog stanja na nivou svakog JVP, te Procjenu trenutnog stanja ne-prihodovane vode u zemljama regiona. Tokom konferencije su prezentirane i podijeljene posebne smjernice za smanjenje gubitaka vode koje koriste JVP u Njemačkoj i još nekoliko zemalja u Evropi. Smjernice su izrađene od strane VAG Armaturen iz Njemačke i GIZ-a uz doprinos regionalnih eksperata, te prevedena na albanski, makedonski i BHS jezike.

Konferencija u Neumu je omogućila razmjenu znanja, iskustava i dobrih praksi stečenih kroz projekat "Smanjenje ne-prihodovane vode u Jugoistočnoj Europi", te pružila informacije JVP u BiH o aktuelnim programima i projektima koje podržavaju međunarodne finansijske institucije. Učesnicima konferencije su prikazani primjeri uspješno provedenih metoda smanjenja ne-prihodovane vode u općinama Gračanica (upravljanje pritiskom), Kozarska Dubica (otkrivanje kvarova logerima zvuka) i Velika Kladuša (izgradnja ljudskih kapaciteta, mjerenje i doprinos SCADA sistema).

„Najveće postignuće ovog projekta predstavljaju obučeni zaposlenici JVP i znanje i vještine koje su stekli su garancija dugoročne održivosti upravljanja smanjenjem ne-prihodovane vode u vodovodnim sistemima u BiH“, izjavio je regionalni ekspert za smanjenje ne-prihodovane vode Sead Badnjević.

„Drugo značajnije postignuće projekta predstavlja smanjenje finansijskog troška koje se ogleda u smanjenju troškova električne energije, koje je rezultat smanjenja broja kvarova, odnosno curenja u vodovodnim sistemima u pilot JVP“ izjavila je Vesna Muslić, voditeljica projekta.

Gđa Branka Trninić, ispred Udruženja „Vodovodi RS“ je rekla „Neophodna je bolja interakcije između JLS i JVP, ali i preduzeća moraju imati inicijativu prema svojim osnivačima. Isto tako, neophodna je i bolja saradnja između udruženja JVP i saveza općina i gradova“. Što se tiče same teme istakla je slijedeće „Potrebno je prezentovati neprihodovanu vodu kao finansijski trošak da bi postigli bolje razumijevanje o važnosti njenog smanjenja“,

„Stabilno javno preduzeće podrazumijeva stabilnu općinu što znači kontinuiran zajednički rad na planiranju i stvaranju uslova za održivo poslovanje preduzeća“, izjavio je gospodin Ibrahim Mujakić, ispred općine Cazin.

Gospodin Osman Čaušević, predstavnik JKP Vodovod i kanalizacija d.o.o. iz Velike Kladuše je rekao „Naše preduzeće je zadovoljno svojim postignućima i prilikom da učestvuje u projektu. JVP je opremljeno modernom opremom i izgrađeni su značajni ljudski i institucionalni kapaciteti, koje smo sada spremni podijeliti sa drugim JVP iz BiH“.

Prosječni procenat ne-prihodovane vode u JVP u regionu doseže i do 60% i predstavlja veliki finansijski trošak. Glavni grad BiH Sarajevo svakodnevno se suočava sa redukcijama vodosnabdijevanja svojih građana zbog izrazito velikog procenta ne-prihodovane vode koji iznosi više od 70%. Mjerenja i istraživanja su pokazala da je na području općine Velika Kladuša taj iznos oko 54%. U vrlo kratkom roku u pilot zoni u Velikoj Kladuši gubici su smanjeni za 1/3 ili 10 m³/h.

Kao glavni zaključci konferencije izdvojeni su:

- U svrhu smanjivanja troškova, odnosno postizanja veće održivosti usluga i poslovanja, JVP u BiH moraju intenzivirati napore na smanjenju ne-prihodovane vode u svojim vodovodnim sistemima.
- JLS će osigurati veću finansijsku podršku svojim JVP za projekte smanjenja ne-prihodovane vode i povećanja energetske efikasnosti, pod uslovom da JVP kroz detaljno argumentirane projektne prijedloge ili audite, te akcione planove iniciraju podršku od strane JLS. JVP trebaju precizno navesti finansijske rezultate, odnosno sve uštede i koristi koje se mogu ostvariti kroz projekte smanjenja ne-prihodovane vode.
- JLS i JVP očekuju od resornih ministarstava vodoprivrede i zaštite okoliša da u narednom periodu iniciraju i razmotre sa međunarodnim finansijskim institucijama mogućnost uspostave revolving fonda za podršku održivosti i razvoja komunalnih vodnih usluga.
- Udruženja JVP i Savezi općina i gradova, zajedno sa resornim ministarstvima vodoprivrede i zaštite okoliša, i njihovim agencijama i fondovima trebaju što prije početi sa uspostavom sistema obučavanja i certificiranja zaposlenih u sektoru komunalnih vodnih usluga.